

**NOVA
UNIVERZA**

DIGNITAS

Revija za človekove pravice

Slovenian journal of human rights

ISSN 1408-9653

Zasnova magistrskega študijskega programa Etika v javnem življenju
Vojko Strahovnik

Article information:

To cite this document:

Strahovnik, V. (2018). Zasnova magistrskega študijskega programa Etika v javnem življenju, Dignitas, št. 49/50, str. 185-190.

Permanent link to this document:

<https://doi.org/10.31601/dgnt/49/50-9>

Created on: 07. 12. 2018

To copy this document: publishing@nova-uni.si

For Authors:

Please visit <http://revije.nova-uni.si/> or contact Editors-in-Chief on publishing@nova-uni.si for more information.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© Nova univerza, 2018

**NOVA
UNIVERZA**

FAKULTETA ZA SLOVENSKE
IN MEDNARODNE ŠTUDIJE

**NOVA
UNIVERZA**

EVROPSKA PRAVNA
FAKULTETA

**NOVA
UNIVERZA**

FAKULTETA ZA DRŽAVNE
IN EVROPSKE ŠTUDIJE

Zasnova magistrskega študijskega programa Etika v javnem življenju

Vojko Strahovnik

Sodobni svet in sodobno družba zaznamujejo vedno večji konflikti, izguba zaupanja, globalna (globalizirana) odvisnost (Peter Singer, Kwame A. Appiah; globalizacija v smislu nelahkega daru medsebojne povezanosti ter odvisnosti ter soočenje z drugimi tradicijami in izročili), umanjkanje sočutja (Jeremy Rifkin), instrumentalizem (Raimond Gaita), krhkost nekaterih individualnih identitet (Zygmund Bauman), prevlada izbranih kolektivnih identitet (Amartya Sen) ter umanjkanje pristne dialošкости in pristnega odnosa, multikulturnost, za katero se po nedavni razglasitvi za neuspeli projekt (Nemčija, Velika Britanija) poskuša najti drugačne osnove v medkulturnosti in kulturnem dialogu, ter kriza vrednot. Ta dejstva prinašajo s seboj tudi (nove) etične izzive, izmed katerih ima pomembno mesto tudi vprašanje etičnih premislekov in etičnega dialoga v javnem življenju, pa naj bo tak dialog zamejen v okviru lokalne skupnosti, nacionalne države ali pa se vzpostavlja na globalni ravni. Pomembno je ukvarjanje s pogoji takšnega dialoga v multikulturni družbi, kjer se ni mogoče sklicevati zgolj na okvire lastnega izročila in kje so nosilci dialoga ter interkulturalnosti, in sicer tako v okviru globalnega pogleda, kot tudi ožje. Pristen dialog je namreč nujna podlaga za solidarno in sočutno družbo, ki bo zato strpna.

Ta sklop izzivov terja tudi nova znanja in kompetence za uspešno soočenje z njimi. Ta znanja ležijo v presečišču več znanosti oziroma ved, tesno pa jih povezuje etična razsežnost. Zato smo v okviru Fakultete za državne in evropske študije uvideli potrebno pa zasnovi novega magistrskega študijskega programa ter ga poimenovali Etika v javnem življenju. V tujini primerljive programe nahajamo predvsem v okviru študija praktične etike, posebnost omenjenega programa pa je v tem, da najbolj izrazito naglaša prav družbene vidike omenjenih etičnih izzivov.

Temeljni cilj programa je tako seznaniti študenta z etičnimi dimenzijami javnega življenja in raznolikimi področji praktične etike. Študent se bo v okviru programa najprej seznanil s človekom kot etičnim oziroma simbolnim bitjem ter s temeljnimi etičnimi pojmi in etičnimi izročili ter njihovimi kulturnimi, religioznimi in naravnopravnimi podlagami. Ta splošni okvir je nujen za nadaljnji, bolj specifičen in poglobljen študij posameznih etičnih dimenzij različnih področij javnega življenja, in sicer od politike, uprave in prava do ekonomije in gospodarstva, znanosti in tehnologije, medicine in zdravstvene nege, vzgoje ter kulture. (Glej tudi podrobno opredelitev posameznih vsebinskih sklopov na koncu programa.) Cilj programa je nadalje opremiti študenta z znanjem in razumevanjem, ki mu bosta omogočila razvoj v odgovornega državljana in strokovnjaka ali uslužbenca (integriteta, poklicna odgovornost in avtonomnost). Študent bo na podlagi študija razvil kritično mišljenje in se uvedel v specifično etičen način mišljenja, kar mu bo omogočilo prenos svojega znanja in temeljnih etičnih vrednot v javno razpravo ter kompetentno soočenje z etičnimi izzivi današnjega časa. Znal bo povezovati različne vidike javnega življenja ter jih umestiti znotraj etične razprave. Bolj specifično bo tudi znal presoјati vsebino ter vlogo etičnih kodeksov in sodelovati v etičnih komisijah oz. svetih, ki so ali v prihodnosti še bodo oblikovani za presoјanje etičnih in z etiko povezanih vprašanj znotraj posameznega področja človekovega delovanja oziroma znotraj posamezne organizacije.

Podiplomski magistrski program Etika v javnem življenju bo torej zasnovan tako, da bo nudil študentom možnost usposabljanja na široke polju področij, kar predstavlja možnosti nadgradnje njihove osnovne usmeritve ter tudi vzporednega študija več magistrskih programov. Svojo širino dosega program predvsem s splošnimi humanističnimi in družboslovnimi predmeti, ki bodo študentom zagotavljali dovolj poglobljeno razumevanje etike in njenih humanističnih temeljev ter povezanost ter vpetost v različna področja človekovega življenja oziroma življenja v skupnosti (te teme bodo v programu vsebovali predmeti kot so na primer Filozofska antropologija, Zgodovina etike, Socialna filozofija in temelji sociologije, Demokratična in pravna država ter človekove pravice, Etika v javnem življenju, Etika in izvori zdrave družbe in Sodobni izzivi etike).

To temeljno znanje bo v preostalem delu programa nadgrajevalo s posameznimi področji praktične etike in specifičnimi temi etike v javnem življenju (na primer preko predmetov kot so Aplikativna etika, Bioetika, Okoljska etika, Etika in znanost, Mediji, oglaševanje in etika, Psihologija in etika odnosa, Poslovna etika in družbena odgovornost podjetij). Program je torej zasnovan tako, da študentom omogoča dobro poznavanje teoretičnih osnov in spoznanj ter njihovo aplikacijo v praksi.

Poleg splošnih kompetenc, ki vključujejo med drugih poznavanje ter uporabo raziskovalnih metod in samostojnega ter timskega strokovnega ter znanstvenega dela, sposobnost uporabe teoretičnega znanja v praksi, razvoj kritičnega in avtonomnega mišljenja, sposobnost analize, sinteze in povezovanja znanj iz različnih področij, pripravljenost za nadaljevanje znanstvenega ter strokovnega izpopolnjevanja in vodenje lastnega poklicnega in strokovnega razvoja, samostojno odločanje na podlagi samokritične presoje pri strokovnem delu, razumevanje, obravnavanje in reševanje problemov v luči širših družbenih polj ter v okvirih umeščenosti v etično-kulturni kontekst ter razvoja razvoj komunikacijskih veščin, se bo program posebej usmeril k graditvi naslednjih specifičnih kompetenc.

Študent bo osvojil poznavanja in razumevanje utemeljitve etike in njene zgodovine ter povezanost etike z različnimi področji javnega življenja. Znal bo reflektirati posamezna etična stališča ter jih umestiti v širši kontekst. Prepoznal bo predpostavke različnih moralnih teorij in pogledov, kakor se pojavljajo znotraj javna razprave. Prav tako bo študent osvojil kompetence za reševanje konkretnih delovnih problemov z uporabo znanstvenih in raziskovalnih metod ter razvil spretnosti kritičnega ter argumentiranega mišljenja. Te kompetence bom med drugih zagotavljal pristop k pedagoškemu ter znanstveno-raziskovalnemu delu pri predmetih, še posebej pa predmet Argumentacija in kritično mišljenje. Kritična analiza in refleksija bosta omogočali študentom, da se navajajo na znanstveno razmišljanje in utemeljevanje ter reševanje problemov.

Študenti bodo pridobili sposobnost umeščanja novih informacij in interpretacij v kontekst temeljne discipline, saj bodo konkretne etične dimenzije in probleme iz raznolikih področij znali povezovati s temeljnimi etičnimi izhodišči ter preko specifičnih predmetov tudi z konkretnimi, že obstoječimi razpravami, pogledi in rešitvami. Usmeritev fakultete je tudi, da študente spodbu-

ja, da si izbirajo probleme iz specifičnih okolij, iz katerih izhajajo. Tako je študentom omogočena izredno povezanost s prakso in se jih s tem posledično navaja na sposobnost umeščanja novih informacij, znanj in interpretacij v vsakdanjo delovno izkušnjo (njihova temeljna strokovna usmeritev). Poleg temeljnega znanja, ki ga študentje uporabijo pri praktičnem reševanju problemov, jim povezanost z delovnimi procesi in okolji, iz katerih izhajajo, omogoča tudi razvoj veščin in spretnosti v uporabi znanja na določenem strokovnem področju (razumevanje etičnih kodeksov, priprava etičnih pravil, usmeritev in napotil, sodelovanje v etičnih komisijah in častnih razsodiščih).

Program bo s svojim bogatim naborom predmetov ponujal zanimive (izbirne) vsebine tudi za druge magistrske programe Fakultete za državne in evropske študije, ki se trenutno izvajajo v okviru fakultete ali pa so v pripravi (Javna uprava, Mednarodne in diplomatske študije, Slovenski moderni študiji). Prav tako bodo strokovnjaki, ki bodo pri programu sodelovali, lahko plodno sodelovali z ostalimi pedagoškimi in raziskovalnimi sodelavci fakultete. Načrtujemo sodelovanje s strokovnjaki iz Avstrije in Hrvaške (tudi pri pedagoškem delu), pa tudi širše.

Kot je bilo že omenjeno je magistrski študijski program Etika v javnem življenju primerljiv s sorodnimi magistrskimi programi, ki trenutno potekajo v okvirih evropskih izobraževanih institucij in univerz v ZDA, na primer s programi Ethics and Public Life (Cornell University), Angewandte Ethik (Westfälische Wilhelms – Universität, Münster), Diplôme de Master Mention Ethique: Vie, Normes et Sociétés (Drei Straßburger Universitäten: Universität Louis Pasteur), Masters of Arts in Applied Ethics and the Professions (Arizona State University), Philosophy, Religion and Ethics (Heythrop College, University of London) ali Ethics and Public Policy (Clark University, Worcester). V večini omenjenih primerov gre za nadgradnjo na diplomski ravni pridobljene izobrazbe ter bolj specifično usmeritev znotraj določenega strokovnega področja.

Naš cilje je med drugim tudi na temelju pedagoškega dela, mednarodnega sodelovanja, predvsem pa raziskovalnega dela razviti tudi poseben Center za etiko v javnem življenju, ki bo predstavljal osrednje mesto v slovenskem prostoru za ukvarjanje z omenjenimi tematikami. Center bo oblikovan po vzoru podobnih centrov, ki delujejo v okviru fakultet ali univerz, npr. Centre for Theology, Ethics and Public Life (Oxford University), Kennedy Institute of

Ethics (Georgetown University), Center for Values & Social Policy (University of Colorado, Boulder) ali The Ethics and Public Policy Center (Washington, DC). Center bi združeval pedagoško in raziskovalno delo ter služil tudi kot izhodišče za pripravo ali preverbo različnih politik, ukrepov ter usmeritev, ki bo bile vezane tudi na etične dimenzije.

Vsebinski sklopi programa, ki jih bodo zajemali posamezni (bodisi obvezni bodisi izbirni) predmeti programa.

(a) temelji etike (temelji moralnosti in osnovni pojmi etike; zgodovina etike, etična izročila in etično izkustvo; vrednote, etične norme (načela in pravila) in vrline; moralne teorije)

(b) etike različnih religijskih in svetovnonazorskih smeri (etika in svetovni nazori; etika in religija; etika in judovstvo, krščanstvo in islam; etični dialog, strpnost in multikulturnost ter medkulturnost)

(c) človek, družba, demokracija in etika (antropologija; mesto človeka v svetu; človek kot bitje odnosa; socialna filozofija; človek kot družbeno bitje; etika med javnim in zasebnim; družba in demokracija, etika v javnem življenju; sočutje, solidarnost in dialog v sodobni družbi; razumevanje etike in gojenje etičnosti v javnem življenju; praktična etika; moralno odločanje v javnem in zasebnem življenju; zgodovinska perspektiva odnosa med etiko in javnim življenjem; družbeno-filozofski in javnopravni vidiki verskih skupnosti; etična pravila in etični kodeksi)

(č) etika in pravo (filozofija prava; odnos med etiko in pravom; naravno pravo; etika in kanonsko pravo; človekove pravice, njihov pomen in njihovo varovanje; družba in pravo; etika in pravniški poklic; teorije pravičnosti in pravo)

(d) etika, politika, uprava (etika v družbeni in politični sferi; aplikacija moralnih teorij in idej na javne zadeve in probleme; etika in politika; država in pravičnost; mednarodna politika; etika in vojna; globalizacija; enakost, enake možnosti in diskriminacija; etika in državna uprava; uradnik kot ogledalo pravičnosti; etika uradnika; pomen in vloga nevladnega sektorja;)

(e) poklicna odgovornost in avtonomnost (zvestoba, zaupnosti in razkritje zaupnih informacij; profesionalna etika; profesionalni kodeksi in osebna moralna presoja)

(f) gospodarske politike, trajnostni razvoj in odgovornost podjetij (podjetje kot dober državljan; trajnostni in sonaraven razvoj; okoljska etika med ekonomskimi in ekološkimi inte-

resi; poslovna etika in poslovna kultura; globalizacija poslovanja, postmoderna družba in različnost v njej)

(g) znanost, tehnologija, okolje in etika (znanost in etika; vrednost znanosti in vrednote znanosti; etični vidiki razvoja tehnologije; dostop do tehnologije; tehnologija in okolje; vrednost okolja in okoljska etika)

(h) vzgoja, mediji, kultura in etika (vzgoja in etika, državljanska vzgoja in državljanske vrline; etika sodobna medijske družba, resnica in etika; etika oblikovanja in oglaševanja; etika odnosov z javnostmi; umetnost in kultura v luči etične vednosti)

(i) medicina, zdravstvena nega in dostojanstvo človeka (zdravje, telo in dostojanstvo človeka; medicinska etika in deontologija; etika skrbi; odvisnost in ranljivost v odnosu)

(j) bioetika in biotehnologija (spoštovanje človeškega življenja od začetkov do smrti; etični pristop problemom biotehnologije; bioetika; etika biotehnologije; spoštovanje življenja; pravice živali)